

LUBOŚĆ (50) sb f

o jasne.

N sg lubość (4). ◇ G lubości (13). ◇ D lubości (10). ◇ A lubość (6). ◇ I lubością (1). ◇ L lubości (4). ◇ V lubości (1). ◇ pl N lubości (1). ◇ G lubości (1). ◇ D lubościami (1). ◇ A lubości (6). ◇ I lubościami (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Radość, uciecha, przyjemność, zadowolenie, upodobanie; complacentia BartBydgd; amantia, lubenfia, prolubium Cn (46) : BartBydgd 32; Lubośći są rzeczy zawsze przemienne, ale część tą wiecznie trwa BielŻyw 19; [Epikur] aczkolwie nawyśsze dobro w lubośći pokładał, wszakoż tę lubość nie w cielesnych rzeczach ale w duźnych rozumiał która nawiętsza bywa w rozmyślaniu o rzeczach boskich y nieśmiertelności BielŻyw 103; Ale pokarm iż zniemagła w członki wchodzi y nie richło (iako wyśszy namieniano) przeto też nie czyni tak nagłej lubośći. GlabGad G; A nye náśladuyą ci dzień po dzień lubośći? którzy wśytkę wolność y wyarę krześcyáńską ná tym śadzą/ áby yeść/ pić/ czynić/ nychać/ co/ á kyedy/ á yáko kto chce KromRozm I D4, D2v; Thá [niebieska piękność] wzbudza wmyśł náśz/ á budzeniem lubość czyni/ y śthąd gwałthowną miłośnią zápała. GórnDworz Mm5v; nie znáiąc śwych złości/ mieliśmy śwą nędzę zá lubośći. ArtKanc P6.*

lubość czyja (1): O pánieństwo moje/ iuż nie zámiłowáne teraz/ ále pośtradáne/ iuż nie lubośći moiá/ ále rośpáczy moiá/ ná któryś hak przyśzło? LatHar 149.

W przeciwstawieniach: »lubość ... nielubość, rozpacz« (2): żadna lubość wdzięczna nie ieśt/ iefli iej nielubość nie vprzedzi. GórnDworz H8v; LatHar 149.

Zwrot: »[komu] być w lubośći« (1): Y máiałz mu być w lubośći óni: którzy ták miłośną mátkę iego ná pocźciwośći śzárpią? BiałKat 226.

Wyrażenia przyimkowe: »k(u) lubośći« (2): Pánu ktoremum z brácią na ten czás klubośći/ To záczywał y przyśzedł ku tákieu záośći. CzahTr C3.

~ ku lubośći czyjej (1): Z złońnikim śprawy mieć niechciał bom widział ich złości/ Ze zmyśláli dziwne modły tu ku śwey lubośći. LubPs D3. ~

»wedle lubośći« (2): [źli] wśytko wedle lubośći śwey czynią [ex libidine omnia agentes]/ á złem chęćiam śię poddawáią ModrzBaz 136v; CzechEp [401].

W przen (2) :

Wyrażenia przyimkowe: »ku lubośći« (1): wiele ludzi rozmaitych Stanow [...] náuki zdrowey niecierpi/ á ktemu iefzcze niemály pocźet miśtrzew złych śobie przyięło/ ku śwych wśzu lubośći KarnNap ktv.

»z lubośćią« (1): á duźzá imie śie onemu obrázowi z lubośćią przypáthrować GórnDworz Mm.

α. W odniesieniu do Boga (1) : Dáymi [...] iźebych przez mieśłkaiątzą laśkę twoię/ wśytki lubośći pełnil bych tobie/ a wśytki rzeczy tobie przeciwné nienáwidzátz oddáilil od śiebie OpecŻyw 90v.

a. Przyjemność zmysłowa, rozkosz fizyczna; cupido Mącz; libido, titillatio voluptatum a. sensuum Cn (27) : Tamże lud w obludności y w lubośći śie kochaiąci ku powściegliwośći przywiódł. BielŻyw 29; Cupidinibus respondere, Lubościam śie przeciwić Mącz 410c.

W połączeniach szeregowych (4): Krol Kázimierz [...] zamki thakież miáftá/ kthorych iefzcze nie miał/ pod fwą moc zdobywał. A s they przyczyny podnioł sie w pychę/ w rołkołz/ y w lubość/ Abowiem opuściwłzy żonę cnotliwą Adleydę/ iákom piáł/ iáł sie miółnić *BielKron* 374v; *GórnRozm* B3; *RejPosWstaw* [110²]v; Bo owi co zá świátem w fwoiey róspułtności/ Vdáiá fię ná zbytki/ rołkołzy/ lubości. *KołakSzczęśl* D.

Wyrażenia: »lubość cielesna, ciała« (6:1): *FalZioł* IV 39d; pyłfne y prozne flowá mowiąc/ wabyą przez żądliwość lubońcyámi cýelefnymi tych ludzi ktorzy fye máłto byli vchronili *KromRozm* I D3, M4; *BielKom* F7; [*Nero*] w lubości cielesney przeciw przyrodzeniu y zakonowi sie kochał/ ták iż máłce y fiołtrom włáfnym w tym nie przepuścił *BielKron* 145; *Mącz* 421c; *RejPosWstaw* [110²]v.

»pożądliwa lubość« (1): Gdyż by sie to [*poczęcie Jezusa*] [...] Itáło/ nie prze co innego/ iedno dla wwiárowánia sie požądliwey lubości/ y też dla fplógáwienia [!] sie przez fpołeczne ich złączenie? *CzechRozm* 162v.

»sprosna lubość« (1): Bo iedná z nich [*požadliwości*] tylko ná pożytek pátrza/ á druga ná rołkołzy y ná fprołne lubości. *KuczbKat* 345.

»lubość tego świata« (1): Chrześcijáni tym fklónnieyłzy ku przyięciu niebieskiey náuki będą/ ym sie bárziej od lubości tego światá/ y od rołkołzy cýelefney odłtrzelá *KuczbKat* 270.

»według lubości« (1): Według lubości ciáłá wżyfcy sie fpráwuiá/ Trácąc fwą niełmiertelność fmięć k łobie przyjmuyá *BielKom* F7.

Szeregi: »złe chuci i lubości« (1): W tym wiele młodych ludzi przychodząc na miejsce ono fromotne/ złe chuci fwe y lubości chcieli wypełnić *SkarŻyw* 69.

»rozkosz i (albo) lubość« [*szyk* 3:1] (4): wefelé/ ktoré od łamégo boga bywá bráno/ ktorému gdy przyrownáłł ktorą rołkołs albo lubołtz/ fmutek iefł *OpecŻyw* 187; *KuczbKat* 270, 345; *ReszList* 148. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

»swawola i lubość« (1): Constringendum se tradere libidinibus. Vdác sie ná fwą wołá y lubość cýelefná. *Mącz* 421c.

»złość i lubość« (1): thák pánowie iáko Rycyrłtwo ná wżyfłtki złości y lubości s proznowánia záležawłzy sie w pokoiu/ y znikczemnieią. *BielSpr* 43v.

Wyrażenie przyimkowe: »ku lubości« (5): [*Grełowie*] fwięta ku fprołności wítáwiáli/ ná ktore fwoie dzyeweczki y żony wolno káždemu ku lubości dawáli *BielKron* 98.

~ *ku czyjej lubości* (4): *LubPs* hhv; Sam theż Loktek dziewki y mężátki gwałtem ku fwey lubości pobierał/ y wiele zbytnich rzeczy dopuścił y czynił *BielKron* 368, 97v; *ArtKanc* N3v.

Zwrot: »żyć ku swojej lubości« (1): Vmartwia też w cýele fwym požądliwości/ áni też tu żywie ku twoiey lubości/ ále fię przeciwi fwoiey woley záwždy/ náśláduiác woley Bożey táki káždy. *ArtKanc* N3v.

Wyrażenie: »ku lubości ciáłá« (1): *BielKron* 97v cf *Szereg*.

Szereg: »ku wczesności a lubości« (1): ktorzy bez boiaźni Bołkiey włtępuiá w łtadłá/ to iefł/ więcey ku fwey wczefności á lubości ciáłá iáko koń álbo woł/ ktorzy rozumu nie máią. *BielKron* 97v. ~

Personifikacja (2):

W połączeniu szeregowym (2): A iako ij tych czałow/ ciż mu [Jezusowi] nawiętfzymi nieprzyiácielmi byli/ Pych/ Dopor cżci/ Luboć/ Lakomftwo/ a maięoz władzą v pana Szcżęcicia/ śwą potwarzą o gardło gij przyprawili *ForCnR* A3v, B.

W przen (1) : Ten náłz dom Ciáło/ dla zbiegłych lubości/ Niebácznie záyżrzác duchowi zwierzchności/ Vpásć ná wieki żądác nie przełtanie. *SzarzRyt* A2.

2. Życzenie, pragnienie, pożądanie (4) : Toć ieft natrudnieyfa rzecz w ludzkim przyrodzeniu/ Złámác lubości náłog nie być k woli chceniu. *BielKom* C6.

lubość czyja (1): SWiátby tákże rad zbáwion był/ á przedię podług żądz śwych żył/ nie chcąc ich w łobie martwić/ iedno przewodzić lubość śwą/ á to nie lza żadną miarą/ z rofkofzy ná rofkofz iść. *ArtKanc* O4v.

Zwrot: »żadnej lubości nie mieć« = *niczego nie pragnąć (1):* Podnyesy kfobye panye ferca náffe abi tu nazyemy zadney lyubofcy nyemyali yedno fya w tobye kochali. *BierRaj* 19.

W przen [czyja] (1) : nie onác požądliwość [...] áni skłónność do złego [...] ieft [...] zákazána: Ale przyzwolenie rozumu náłzego/ ktorym ná onę požądliwość zezwalamy/ ábyfmy iey podufzczenia y lubości náśládowáli/ to ieft grzech/ y tego nam tu zákázuią. *WujNT* 546.

Cf **NIELUBOŚĆ**

KCh